

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

28 април 1977 година*

„Свобода на установяване на адвокати”

По дело 71-76

с предмет запитване, отправено до Съда, на основание член 177 от Договора за ЕИО, от Cour d'appel de Paris (Франция), и с което се цели получаване в спора, висящ пред този съд, между

Jean Thieffry, доктор по право, адвокат, живеещ в Париж,

и

Conseil de l'Ordre des avocats à la Cour de Paris,

преюдициално решение относно тълкуването на разпоредбите на Договора за ЕИО относно правото на установяване по отношение на някои законови условия за допускане до професията адвокат,

СЪДЪТ,

в състав: г-н Н. Kutscher, председател, г-н А. М. Donner и г-н Р. Pescatore, председатели на състав, г-н J. Mertens de Wilmars, г-н М. Sørensen, г-н А. J. Mackenzie Stuart, г-н А. O'Keeffe, г-н G. Bosco и г-н А. Touffait, съдии,

генерален адвокат: г-н Н. Маугас,

секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С решение от 13 юли 1976 г., постъпило в секретариата на Съда на 19 същия месец, cour d'appel de Paris (Апелативният съд на Париж), е поставил, по силата на член 177 от Договора за ЕИО, въпрос относно тълкуването на член 57 от Договора, който се отнася до взаимното признаване на документи за професионална квалификация с цел достъп до дейности като самостоятелно наети лица, що се отнася, по-специално до допускане до упражняване на професията адвокат.

2. Спорът пред cour d'appel се отнася до допускането до Ordre des avocats auprès de la cour de Paris (Парижката адвокатура), на белгийски адвокат, който притежава белгийска диплома на доктор по право, която е била призната от френски университет като равностойна на френската бакалавърска степен по

* Език на производството: френски.

право, и който впоследствие е придобил „Certificat d'aptitude à la profession d'avocat” (Сертификат за правоспособност за професията адвокат), след като е издържал успешно изпит за това в съответствие с френското законодателство.

3. Жалбоподателят по главното производство е подал заявление за вписването му в парижката адвокатура, но с постановление от 9 март 1976 г. Conseil de l'ordre (Адвокатски съвет) е отхвърлил неговото искане на основание, че заинтересованото лице „не е представило френска диплома, удостоверяваща степен бакалавър или доктор”.

4. От текста на това решение е видно, че искането за допускане е било отхвърлено единствено поради факта, че макар заинтересованото лице да е получило университетско признаване на равностойността на своята основна диплома и освен това е придобило *certificat d'aptitude à la profession d'avocat*, това не е било достатъчно да бъде третиран по същия начин като притежател на диплома за степен бакалавър или доктор по смисъла на френското законодателство.

5. Според Conseil de l'ordre, въпреки че действието на Договора е да отстрани всяка дискриминация на основата на националност в тази област, равностойността на дипломите не следва автоматично от прилагането на неговите разпоредби, тъй като подобна равностойност може да произтича само от директиви относно признаване - приети по силата на член 57 от Договора - които, за професията адвокат, все още не съществуват.

6. Заинтересованото лице е обжалвало пред *cour d'appel* постановлението на Conseil de l'ordre и *cour d'appel* е поставил пред Съда въпрос със следното съдържание:

„Когато гражданин на държава-членка, който желае да упражнява професията адвокат в друга държава-членка е придобил диплома в своята държава по произход, която е била призната като равностойна квалификация от университетския орган в държавата по установяване, и която му е позволила да се яви в тази страна на изпити за придобиване на професионална квалификация адвокат – които той е издържал – дали липсата на директиви, предвидени от член 57, параграфи 1 и 2 от Договора от Рим, е пречка за постигането на целта на съответните разпоредби на Общността?”.

7. Съгласно член 3 от Договора, дейността на Общността включва, *inter alia*, премахването на препятствията пред свободното движение на лица и услуги.

8. С оглед на постигането на тази цел, член 52, параграф 1 предвижда, че ограниченията на свободата на установяване на граждани на държава-членка на територията на друга държава-членка се премахват постепенно по време на преходния период.

9. Съгласно алинея 2 от същия член, тази свобода включва правото на извършване на дейности като самостоятелно наети лица при условията, определени за собствените си граждани от законодателството на страната по установяван.

10. Член 53 подчертава необратимия характер на либерализирането, постигнато в това отношение, в даден момент, като предвижда, че държавите-членки не въвеждат нови ограничения по отношение на установяването, на тяхна територия, на граждани на другите държави-членки.

11. С оглед да се улесни достъпът до дейности като самостоятелно наети лица и тяхното упражняване, член 57 възлага на Съвета задължението да приема директиви относно, от една страна, взаимното признаване на дипломи, и от друга страна, координирането на законовите и административните разпоредби на държавите-членки относно достъпа да дейности като самостоятелно наети лица и тяхното упражняване.

12. Следователно, този член е насочен към съгласуването на свободата на установяване с прилагането на националните професионални правила, обосновани от общия интерес, и по-специално правилата за организация, квалификация, професионална етика, надзор и отговорност, при условие че това прилагане се осъществява по недискриминационен начин.

13. В Общата програма за премахване на ограниченията на свободата на установяване, приета на 18 декември 1961 г. съгласно член 54 от Договора, Съветът предложи да се премахне не само явната дискриминация, но също така и всяка форма на прикрита дискриминация, като определи в дял III, буква Б като ограничения, които следва да бъдат премахнати, „условията, на които законова, подзаконова или административна разпоредба, или административна практика подчиняват достъпа или упражняването на дейност като самостоятелно наето лице, които, макар и прилагани без оглед на националност, затрудняват изключително или основно достъпа или упражняването на тази дейност от чужденците” (ОВ 1962 г., стр. 36).

14. В контекста на премахването на ограниченията на свободата на установяване, тази програма предвижда полезни указания за прилагането на съответните разпоредби на Договора.

15. От цитираните разпоредби като цяло следва, че свободата на установяване в съответствие с професионалните правила, оправдани от общия интерес, представлява една от целите на Договора.

16. Доколкото правото на Общността не съдържа специална разпоредба, тези цели могат да бъдат постигнати чрез мерки, постановени от държавите-членки, които по силата на член 5 от Договора са задължени да предприемат „всички необходими мерки, независимо дали общи или специални, за да гарантират изпълнението на задълженията, произтичащи от настоящия договор или от актове на институциите на Общността”, и да се въздържат „от каквато и да било мярка, която би могла да застраши постигането на целите в настоящия договор”.

17. Следователно, ако свободата на установяване, предвидена в член 52, може да бъде осигурена в държава-членка било то по силата на действащите закони и подзаконови разпоредби, било то на практиката на публичната администрация или на професионалните органи, на лице, към което се прилага правото на Общността, не може да бъде отказана действителната полза от тази свобода

единствено поради факта, че по отношение на дадена професия директивите, предвидени в член 57 от Договора все още не са приети.

18. Тъй като реалното ползване на свободата на установяване може по такъв начин, при определени обстоятелства, да зависи от националните законодателства и практики, компетентните публични органи - включително и законно признатите професионални органи – са длъжни да осигурят за подобни законодателства или практики прилагане в съответствие с целта, определена с разпоредбите на Договора, отнасящи се до свободата на установяване.

19. И по-специално, налице е неоправдано ограничаване на тази свобода в случай, че в държава-членка се отказва достъп до дадена професия на лице, обхванато от приложното поле на Договора, което притежава диплома, призната като равностойна от компетентния орган на страната по установяване, и което освен това е изпълнило действащите специфични условия относно професионалното обучение в тази страна, единствено поради факта, че заинтересованото лице не притежава национална диплома, съответстваща на дипломата, с която то разполага и която е била призната като равностойна.

20. Националният съд конкретно се позовава на действието на признаване на равностойност „от университетския орган на страната по установяване”, като в хода на производството беше повдигнат въпросът дали следва да се прави разграничение по отношение на равностойността на дипломите между университетско признаване, извършено с цел продължаване на определени научни дейности, и признаване, имащо „гражданско действие”, извършено с цел упражняване на професионална дейност.

21. От предоставената в тази връзка информация от Комисията и от правителствата, които са участвали в процедурата, е видно, че разграничението между университетското действие и гражданското действие на признаването на чуждестранните дипломи е установено, в различни форми, в законодателството и практиката на няколко държави-членки.

22. Тъй като това разграничение попада в обхвата на националното право на различни държави, националните органи следва да преценят последиците от него, като обаче вземат под внимание целите на правото на Общността.

23. В това отношение е важно във всяка държава-членка признаването на документи за професионална квалификация за целите на установяването да може да бъде прието до такава степен, каквато е съвместима със спазването на посочените по-горе професионалните изисквания.

24. Следователно, националните компетентни органи имат задължението, като вземат предвид изискванията на изложеното по-горе право на Общността, да извършат подобна преценка на фактите, която да им позволи да преценят дали признаването, извършено от университетски орган, може освен академично му действие да съставлява валидно доказателство за професионална квалификация.

25. Фактът, че националното законодателство предвижда признаване на равностойност само за университетски цели, сам по себе си не оправдава отказа

за признаване на подобна равностойност като документ за професионална квалификация.

26. Това е най-вече така, когато дипломата, призната за университетски цели е придружена от сертификат за професионална квалификация, придобит в съответствие със законодателството на страната по установяване.

27. При тези условия, на поставения въпрос трябва да се отговори, че когато гражданин на държава-членка, който желае да упражнява професионална дейност в друга държава-членка, като професията адвокат, е придобил диплома във своята страна по произход, която е била призната като равностойна квалификация от компетентен орган в съответствие със законодателството на държавата по установяване и която му е позволила да се яви и да издържи специален изпит за придобиване на правоспособност за съответната професия, представлява, дори и при липса на директивите, предвидени в член 57, ограничение, несъвместимо със свободата на установяване, гарантирана от член 52 от Договора.

По съдебните разноски

28. Разходите, направени от правителството на Френската република, от правителството на Обединеното кралство и от Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване.

29. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството по време на спора, висящ пред *cour d'appel de Paris*, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпроса, поставен пред него от *Cour d'appel de Paris*, с решение, прието на закрито заседание на 13 юли 1976 г., реши:

Когато гражданин на държава-членка, който желае да упражнява професионална дейност в друга държава-членка, като професията адвокат, е придобил диплома във своята страна по произход, която е била призната като равностойна квалификация от компетентен орган в съответствие със законодателството на държавата по установяване, и която му е позволила да се яви и да издържи специален изпит за придобиване на правоспособност за съответната професия, представлява, дори и при липса на директивите, предвидени в член 57, ограничение, несъвместимо със свободата на установяване, гарантирана от член 52 от Договора.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 28 април 1977 година.

Подписи